

דף מד.

עין משפט א.ב.ג.ד.ה.

יו"ד סימן רסז פ' פ' ע"י

ע"י בסעיף הקודם

עין משפט ו.

יו"ד סימן רסז פ' פ' ע"י

פא. צז. עבד שמל וטבל לשם עבדות והפיל עצמו ליד עכו"ם ואין רבו יכול להוציאו, או שנשבה ואין רוצים ליתנו לפדיון מותר ליטול מהם דמיו, ויכול לכתוב להם שטר מכירה עליו ^ל.

עין משפט ז.

יו"ד סימן קנא פ' ד'

ה. ו. מקום שנהגו שלא למכור בהמה דקה לעכו"ם אין מוכרין ^מ. ובהמה גסה אין מוכרין להם, ^ב וגם לא לישראל החשוד שימכור להם אותה, אם לא ע"י מתווך ^ס ישראל או שידוע שהעכו"ם קונה אותה לשחיטה, והיום נהגו היתר ^ע בכל.

עין משפט זז.

יו"ד סימן רסז פ' פ' ע"י

ע"י לעיל דף מג: עין משפט ג.ד.

^ל. שהרי הוא כמציל מידם, וכתב הט"ז דאין חיוב על רבו לפדותו שהוא הפיל עצמו, אלא דאם אין רבו יכול לפדותו בפחות מדמיו, נוטל דמיו וכותב לו שטר מכירה.
^מ. ממשנה דף י"ד, כגון במקום שחשודין על הרביעה. ש"ך והוא מגמ' ודלא כהט"ז שכתב טעם אחר. שם בש"ך ס"ק ט'.
^נ. גזירה מכירה אטו שאלה, ובשאלה או שכירות אסור לפי שהעכו"ם עושה מלאכה בשבת בבהמתו של ישראל שהוא מצווה עליה בשביתתה שנאמר "לא תעשה מלאכה וכו'" וכל בהמתך, או מטעם אחר של איסור מחמר. ש"ך ס"ק י'.
^ס. שאז אין איסור של שביתת בהמתו או איסור מחמר דאין זו בהמתו. ש"ך ס"ק י"א.
^ע. דאין דרכו להשאל או להשכיר לעכו"ם, מ"מ בשאלה או שכירות לגוי בבהמה גסה יש למחות ביד הנוהגים היתר, ועיין באו"ח סי' רמ"ו. וכל זה בבהמה טמאה אבל בטהורה י"ל דלשחיטה לקחה, וכמ"ש רש"י.

עין משפט ט.

יו"ד סימן שיג פעיף א

א. אסור להטיל מום בבכור^פ, ואפי' לגרום לו מום כגון ליתן דבלה ע"ג אזנו כדי שיטלנה הכלב משם ויקטע לו אזנו. וכן אסור לומר לעכו"ם להטיל בו מום, ואם עשה בו מום בידים או בגרמתו אין שוחטין אותו על ידו עד שיפול בו מום אחר מעצמו. ואם מת המטיל בו מום אין קונסין את בנו אחריו^ז, אלא שוחטין על פי אותו מום שעשה או גרם אביהם לבכור.

דף מד:

עין משפט א.

אור"ח סימן תקלח פעיף ו

ה. המכוון מלאכתו^ק והניחה לחוה"מ ועשאה במועד, בי"ד היו מאבדין אותה ממנו^ר ומפקירין אותה לכל.

הגה: ואם הוא עושה מלאכת אחרים כגון חייט או סופר^ש, היו משמתין אותו ומלקין^ח אותו.

פ. מברייטא בבכורות דף כ"ז ע"א, ועיין בח"ס הביאו הפ"ת אות א', אם בזה"ז האיסור הוא מן התורה או מדרבנן.

צ. שחכמים קנסו אותו ולא לבניו, ולפ"ז אם עברו ושחטו אותו, הבשר מותר לאחרים. ש"ך ס"ק ב'.

ק. פי' שהיה יכול לעשותה קודם המועד או שהיה יכול להניחה ולהתחיל אחר המועד והתחיל סמוך למועד שאם לא יגמרנו במועד יהיה דבר האבד, כ"כ רש"י בגיטין מ"ד ע"ב.

ו. מי שנזדמן לו לעשות גבינה בחוה"מ שלא יכול היה לעשותה מקודם ועבר ועשאה אין לקנסו להפקירה אלא ימכרנה כפי מה שעלה הקרן ולא ירויח בה שלא יהנה מן האיסור. כה"ח אות כ"א.

ר. אפי' שזה דבר האבד קונסים אותו שלא לעשותה, כ"כ הטור אבל הרמב"ם כתב דגם אם עשאה מאבדין אותה ממנו, וכ"כ השו"ע.

ו. ואם עבר ועשה בחוה"מ דבר שאינו אבד י"א דאפי' לבנו קנסו חכמים, אבל לדינא כתב הכף החיים באות כ"ח כיון דאיכא בזה פלוגתא אוקי ממונא בחזקת מריה ולא קנסינן לבנו לאבד אותו דבר, ורק אם עדיין לא גמר המלאכה ומת, אם זה דבר האבד אם לא יגמור אותה הבן, הרי זה גומרה, ע"ש.

ש. וקשה הרי יש לקנסו בשכר פעולתו, וצ"ל שכאן כבר לקחו שכר פעולתו, ועיין בכה"ח אות כ"ו.

ת. הגאון כתב או משמתין ליה או מלקין ליה. מ"ב אות י"ט.

ו. מת, לא יקנסו את בנו אחריו^א. ואם זה דבר האבד מותר לבן לעשותה בחוה"מ אפי' עבר האב וכוון מלאכתו למועד.

עין משפט הו. חו"מ סימן שפה סעיף א

א. המזיק את חברו היזק שאינו ניכר כגון שעירב יין נסך ביינו מן התורה פטור^ב, אבל חכמים קנסוהו לשלם נזק שלם מהיפה שבנכסיו^ג כדין כל המזיקין.

לפיכך אם מת המזיק קודם ששילם אין קונסין בנו אחריו^ד, וכן אם היה שוגג או אנוס פטור שלא קנסו אלא במזיד^ה.

עין משפט ז. יו"ד סימן רסז סעיף פב

פב. צח. המוכר עבדו לחוצה לארץ או לסוריא או לעכו יצא לחירות וכופין את רבו השני לכתוב לו גט שחרור, ומפסיד הדמים^ו ואפי' אמר אינו רוצה להוציאו לחוצה לארץ וישתעבד בו בארץ ישראל, אין

א. ודוקא בעדיין לא זכו בזה בחייו, אבל בזכו בזה בחייו כבר נעשה שלהם, והמחבר מייירי שמת האב קודם שהפקירוה ב"ד. מ"ב אות כ'.

ב. בגיטין נ"ג ע"א דקימ"ל כר"י שם. ולשמואל שם דוקא ג' דברים והם המטמא המדמע והמנסך קנסו בהם ומקנסא לא גמרינן לשאר דברים אבל לרב גמרינן מקנסא, וכתב הש"ך דמהרמב"ם בריש פ"ז מחובל משמע דפוסק כרב, מזה שסיים כלל המזיק ממון חברו וכן מזה שכתב כל כיוצא בזה, אבל בדינא דגרמי להרמב"ן כתב, דקימ"ל הלכה כשמואל ומקנסא לא גמרינן ולפי דבריו אינו חייב אלא מטמא מדמע ומנסך בלבד, ולא בדברים אחרים, וכן דעת הרי"ף והרא"ש.

ג. אע"ג שזה רק קנסא מדרבנן מ"מ רבנן תיקנו כעין דאורייתא ממיטב, כ"כ הרא"ש בריש בב"ק, וכתב הסמ"ע בס"ק א', דבסי' תי"ט יתבאר דדוקא כשבא לשלם בקרקעות אבל כשבא לשלם מטלטלין כל דבר מיטב הוא אפי' סובין דיכול להוליכן למקום אחר, לא כן בקרקעות.

ד. מימרא דאביי בגיטין מ"ד ע"ב, ואפי' עמד אביו בדין והתחייב, בנו פטור, כ"כ המחבר בסי' ק"ח סעיף ב', משא"כ במוסר שמת וכמ"ש בסי' שפ"ח סעיף ב', כ"כ בסמ"ע ס"ק ב' והש"ך חלק עליו וס"ל דבעמד אביו בדין חייב בנו ע"ש.

ה. שם במשנה בגיטין.

ו. ואפי' אם עדיין לא נתן הדמים אלא קנאו במשיכה או בהגבהה או בחזקה צריך ליתן למוכר מעותיו, אע"פ שצריך לשחררו דהיכא דאיכא איסורא קונסים, והדמים הם חוב על העבד וחייב לשלם לו כשיהיה לו.

שומעין לו ז.

הגה: ודין זה נוהג גם בזה"ז ח.

יו"ד סימן רסז סעיף פג

עין משפט ט.ג.

פג. צט. עבד שיצא אחר רבו לסוריא ומכרו שם איבד את זכותו, והוא שיצא רבו ע"מ שלא לחזור לארץ ישראל, אבל אם דעתו לחזור לארץ ישראל ויצא העבד אחריו ומכרו שם יצא לחירות, וכופין הלוקח ט ומשחררו בלא דמים.

ז. דחיישין שמא ישדל אותו להוציאו אח"כ לחוצה לארץ. ש"ך ס"ק קי"א.

ח. וכ"כ הרמב"ם וגם השו"ע בסעיף פ"ד, ודלא כרבינו חיים בתוס' ד"ה הוא אומר בסוף כתובות ק"י ע"ב.

ט. כתב בש"ך ס"ק קי"ב דבזה לא הפסיד הלוקח דמיו שהרי בחו"ל קנאו, והמוכר הוא שחייב בדבר, שהוא הוליכו לחו"ל ומכרו שם.

וכתב הב"י שכל הדברים האמורים כאן לענין מוכר עבדו לעכו"ם או לחו"ל היינו בעבד שמל וטבל לשם עבדות. ש"ך ס"ק קי"ב.